

MOJ IN TVOJ, NAŠ IN VAŠ PRISPEVEK K ČISTEMU OKOLJU

Nekoč je človek shranjeval odpadke pred votlino, v kateri je bival. Danes naj bi ločeval odpadke v za to namenjene posode za smeti. Ko pogledamo naokrog, vidimo ležati smeti vsepovsod.

Ali smo še vedno podobni našim prednikom?

Drobni nasveti za velike in majhne

- KUPUJMO PREMIŠLJENO IN HKRATI MISLIMO TUDI NA ODPADKE.
- V TRGOVINO POJDIMO S KOŠARO ALI PLATNENO NAKUPOVALNO TORBO. UPORABLJAJMO RAJE PAPIRNATE VREČKE NAMESTO PLASTIČNIH.
- KUPUJMO NEPAKIRANE IZDELKE ALI IZDELKE S ČIM MANJ EMBALAŽE.
- PIJAČO IN DRUGE TEKOČINE KUPUJMO RAJE V STEKLENICAH KOT V PLASTENKAH IN PLOČEVINKAH.
- LOČENO ZBIRAJMO ODPADKE IN JIH ODLAGAJMO V ZABOJNIKE NA POSEBNIH ZBIRNIH MESTIH - EKOLOŠKIH OTOKIH.

Človek lahko preživi brez vode samo tri ali štiri dni.

- NAMESTO KOPANJA V KOPALNI KADI IZBERIMO PRHANJE. Uporabljajmo čim manj mila, saj za izpiranje porabimo manj vode.

- PRALNA SREDSTVA IN ČISTILA UPORABLJAJMO V ZMERNIH KOLIČINAH IN NE TAKO, KOT TO NAREKUJE PROIZVAJALEC. KUPUJMO TAKŠNA, KI NE VSEBUJEJO FOSFATOV.

- NASTAVIMO GUMB NA VARČNO RABO VODE.

- ZAMENJAJMO TESNILA PIP, ČE PUŠČAJO VODO. Ko kupujemo nove pipe, izberimo takšne, ki so bolj varčne (pipe z enoročno mešalno baterijo).

- ZAMENJAJMO STAR SPLAKOVALNIK STRANIŠČNE ŠKOLJKE S TAKIM Z VARČNO ROČICO, DA LAHKO NADZIRAMO KOLIČINO UPORABLJENE VODE.

- NE OBEŠAJMO RAZNIH ODIŠAVLJENIH DODATKOV VODE V STRANIŠČNO ŠKOLJKO.

- NE ZLIVAJMO MASTI, BARV, OLJ ZA CVRTJE IN PEČENJE, MOTORNIH OLJ, RAZREDČIL, ZDRAVIL IN DRUGIH KEMIKAJIJ TER ODPADKOV V STRANIŠČNO ŠKOLJKO.

Če ni zbiralnice za uporabljena olja, ga zbirajmo v steklenicah in jih kot posebne odpadke oddajmo v posebnih zbiralnih akcijah.

- ZAPRIMO PIPO, KO SI UMIVAMO ZOBE ALI SE BRIJEMO.
- POMIVAJMO POSODO Z VROČO VODO IN BREZ KEMIČNIH SREDSTEV.
- NIKOLI NE POMIVAJMO POD TEKOČO VODO.
- NE HLADIMO PIJAČE POD TEKOČO VODO.
- ZA BRISANJE POLITE TEKOČINE UPORABLJAJMO PRALNE KRPE NAMESTO PAPIRNATIH BRISAČ.
- RASTLINE ZALIVAJMO Z DEŽEVNICO, KO POJENJA VROČINA. Z vodo, v kateri smo čistili zelenjavo, zalijmo cvetje ali odnesimo na vrt.

Brez zraka ni življenja.

MED GLAVNIMI KRIVCI ZA ONESNAŽEN ZRAK SO IZPUŠNI PLINI AVTOMOBILOV.

- UGAŠAJMO AVTOMOBILSKE MOTORJE! Izpušni plini stoječega avtomobila so 3 do 5 krat bolj nevarni kot izpušni plini avtomobila, ki se premika.
- NE OGREVAJMO HLADNEGA MOTORJA NA MESTU.
- PEŠAČIMO ALI SE VOZIMO Z VOZILOM, KI NAJMANJ ONESNAŽUJE OKOLJE. Uporabljajmo javna prevozna sredstva ali pa se odločajmo za skupni prevoz z osebnim vozilom na delovno mesto.
- VOZIMO SE S KOLESOM! S tem bomo krepili svoje zdravje in ohranjali naravo.

-
- NE ONESNAŽUJMO ZRAKA S KAJENJEM! Vdihavanje cigaretne dima je bolj škodljivo kot katerokoli drugo onesnaževanje.
  - UPORABLJAJMO NAVADNA LEPILA BREZ TOPIL.
  - NE UPORABLJAJMO RAZPRŠIL, KER OB TEM VDIHAVAMO STRUPENE HLAPE.
  - OVIJAJMO ZVEZKE V PAPIR IN NE V PLASTIČNE OVIČKE. Pri sežiganju slednjih se sproščajo strupeni plini.

•NE UPORABLJAJMO KEMIČNIH PREPARATOV ZA ODSTRANJEVANJE MUH IN KOMARJEV.

•UPORABLJAJMO RASTLINSKE PRIPRAVKE ZA ZATIRANJE ŠKODLJIVCEV. PREDNOST NAJ IMA BIOLOŠKO VRTNARJENJE IN KMETOVANJE.

•S tem skrbimo za ravnovesje v naravi, jedli bomo zdravo in manj onesnaževali okolje.

•Na robove polj sadimo sadno drevje ali grmovje, da lahko v njem gnezdijo ptice, ki lovijo škodljivce.

•VRTNIH ODPADKOV IN ODPADKOV IZ GOSPODINJSTVA NE SEŽIGAJMO.

•LOČUJMO ORGANSKE ODPADKE IN SI NAREDIMO KOMPOSTNIK. Na kompost ne sodijo olupki južnega sadja, ki so prepojeni s škropivi.

Varčujmo z električno energijo.

- UGASNIMO LUČI, KADAR JIH NE POTREBUJEMO.
- UPORABLJAJMO ENERGETSKO VARČNE ŽARNICE.
- OKRASIMO ULICE IN PROSTORE LE V ČASU NOVOLETNIH PRAZNIKOV, SAJ BODO TAKO IMELI SVOJ ČAR.
- NE POLNIMO PO NEPOTREBNEM BATERIJE PRENOSNEGA TELEFONA.
- RADIO IN TV SPREJEMNIK PRIŽGIMO LE, KO JE NA SPOREDU ZANIMIVA ODDAJA. Ne prižigajmo ga samo zato, da zapolnimo tišino. Vse te naprave tudi v stanju pripravljenosti trošijo energijo.
- NE POVZROČAJMO HRUPA. TUDI Z GLASBO NE. Hrup je oblika onesnaženja, saj lahko povzroči stres, okvare sluha, glavobol, nespečnost.

- PREDEN SEŽEMO V HLADILNIK ALI ZAMRZOVALNIK, RAZMISLIMO, KAJ BOMO VZELI IZ NJEGA. VRATA HITRO ZAPRIMO IN JIH NE PUŠČAJMO ODPRTIH.

- V HLADILNIK NE SHRANJUJMO TOPLE HRANE.

- KO SE V HLADILNIKU ALI ZAMRZOVALNIKU NABERE LED, JU OČISTIMO.

- LIKALNIK JE VELIK POTROŠNIK ENERGIJE, ZATO GA NE PUŠČAJMO PRIŽGANEGA PO NEPOTREBNEM.

Likajmo, ko je električna energija cenejša.

- NA ELEKTRIČNEM ŠTEDILNIKU KUHAJMO V POSODI, KI SE PRILEGA GRELNI PLOŠČI. GRELNIK IZKLJUČIMO ŠE PREDEN JE HRANA POVSEM KUHANA, DA IZKORISTIMO VSO TOPLOTO.

- MED KUHANJEM POSODO POKRIJMO S POKROVKO.

- V HLADNEM ZAPIRAJMO ZA SEBOJ HIŠNA VRATA.
- KO SE ZMRAČI, REDNO SPUŠČAJMO SENČILA ALI ZAGRNIMO OKNA. ZAVESE ALI DELI POHIŠTVA NAJ NE ZASTIRAJO RADIATORJEV. PREVERIMO IN POPRAVIMO TESNILA OKEN IN VRAT. Preveč energije uide skozi okna ali špranje.
- STANOVANJ NE ZRAČIMO SKOZI OKNA ODPRTA NA »V«, TEMVEČ TEMELJITO - NEKAJKRAT DNEVNO PO 5 MINUT SKOZI POPOLNOMA ODPRTO OKNO ALI VRATA.
- KO ZASLIŠIMO, DA V RADIATORJU KLOKOTA VODA, IZPUSTIMO ZRAK IZ NJEGA.
- NA RADIATORJE VGRADIMO TERMOSTATSKE VENTILE, KI BODO POMAGALI VZDRŽEVATI BOLJ STALNO TEMPERATURO V PROSTORU.

- PRI NAKUPU NOVIH NAPRAV IZBERIMO ENERGETSKO VARČNE IN EKOLOŠKO PRIMERNE.

- BATERIJ NE SMEMO SEŽIGATI, KER LAHKO EKSPLODIRAJO. NE ODLAGAJMO JIH V SMETI, KER LAHKO IZ NJIH IZTEČEJO KEMIKALIJE. ZBIRAJMO JIH KOT NEVARNE ODPADKE.

- Uporabljajmo baterije, ki se dajo polniti.

Kjerkoli je prostor, posadi drevo, drevo je hvaležno, oddolžilo se bo.

- OB NOVOLETNIH PRAZNIKI NE SEKAJMO SMREČIC. POSADIMO JIH ALI OKRASIMO DREVESA, KI ŽE RASTEJO V NAŠI OKOLICI.
- TUDI NEPOPISANI OSTANKI LISTOV ALI ZVEZKOV SO ŠE ZELO UPORABNI.
- KUPUJMO IZDELKE IZ RECIKLIRANEGA PAPIRJA. S TEM SPODBUJAMO NJIHOVO PROIZVODNJO.
- KOPIRAJMO LE, ČE JE POTREBNO.
- ZBIRAJMO ODPADNI PAPIR.
- OTROŠKE IGRAČE NAJ BODO IZ NARAVNIH MATERIALOV.

Drevesa srkajo ogljikov dioksid, odstranjujejo prah, vzdržujejo temperaturo, zmanjšujejo hrup, preprečujejo erozijo, zadržujejo vlago, so prostor živalim, lepšajo okolico ...

- STARE OBLEKE ODDAJMO SOCIALNIM OZIROMA HUMANITARNIM USTANOVAM ALI V ZA TO NAMENJENE ZABOJNIKE.
- POKVARJENE GOSPODINJSKE APARATE DAJMO V POPRAVILO IN JIH NATO PODARIMO.
- STARO POHIŠTVO PODARIMO ALI PRODAMO PREKO OGLASOV.

Narava je naša skupna skrb. Rešitve so v naših rokah.

Viri:

- Bergant, A. ... 1994: Pomagajmo ohraniti svet. Programsko gradivo za ohranitev narave. Ljubljana: Zveza tabornikov Slovenije.
- Gantar, M. in Rajar, B. 1992: 100 preprostih stvari, ki jih lahko naredite za rešitev Zemlje. Ljubljana: Tehniška založba Slovenije.
- http://europa.eu.int/comm/environment/toolkits/jiffy_quiz/jiffy_quiz_sl.htm

Mladi raziskovalci OŠ Mozirje z mentorico Nado Janež
Strokovni pregled: mag. Albert Kolar
Računalniško oblikovanje: Nada Janež